

Bygglösningar för lammproduktion

Karin Granström arbetar som rådgivare på Länsstyrelsen i Värmland och har ett stort intresse för får. I sitt arbete ser hon många olika typer av fårhus och här delar hon med sig av tips och idéer som hon stött på.

Johan Nilsson, Sundholms gård

Växthus är en billig byggnad med bra ljus och relativt enkelt att sätta upp. Tag gärna hjälp med montering av säljaren som ju är proffs på jobbet och gör det betydligt snabbare än du själv. Det vanligaste växthuset i fårbesättningar är båghus med plast. Plasten som används i djurstallar skall vara en brandbeständig typ och behöver bytas med 4-8 års mellanrum.

Sundholms gård

Markberedningen behöver inte vara omfattande – ibland monterar växthuset direkt utan någon markplanering alls även om det

sluttar något. Nackdelen med växthus är att det kan bli varmt under soliga vårdagar, då krävs det god genomluftning av stallet. Andra problem särskilt norrut i landet kan vara snö som rasar ner från taket som kan trycka mot sidorna av huset. Väggarna i detta växthus består till största delen av vindnät och utmed ena långsidan ligger en inspektions/skötselgång. Grovfoder blåses in på tvärgående foderbord med rivarvagn från öppningsbara portar på ena långsidan. Nackdelen med att blåsa in foder och även strö är att det blir en hel del damm och boss som sätter igen vindnätet.

Lollo och Janne Sörelius, Kuseboholm

E.d. lagerlokal som byggs om till fårhus med utfodring av fullfoder utmed långsidorna. Mycket ljus är viktigt om djuren skall trivas bra. Ljusinsläpp bör motsvara minst 5% av den totala ytan i stallet. Här är det betydligt mer och tillgodosett genom huset har gott om fönster och också öppningsbara luckor ovanför foderborden.

Kuseboholm

Bilden visar den s.k. smålandsgrinden. Tackorna äter betydligt

mer grovfoder om man hackar grovfodret, har fullfoder och en ätplats per djur. Om man som här endast skall ha utfodring längs med långsidorna gäller det att relativt grunda boxar eller låg djurtäthet om alla tackor skall få plats att äta samtidigt. Om man serverar fri tillgång på foder kräver djurskyddslagen minst en ätplats på tre djur men ur djurens och produktions synpunkt är det alltså bäst med en ätplats per djur.

Lammkammare och lammingsboxar ligger placerade utmed inspektionsgången mitt i stallet vilket underlättar arbetet och gör att man får bra överblick. Utfodring sker i upphängda cykelkorvar för att inte fodret skall förenas. Uppsågade hål framför lammens fodertråg gör att arbetet med att inspektera vatten och byta foder går lätt.

Christer Nilsson i Brickebo och Tinnerö

Fårhus av maskinhallsstomme med utfodring på bägge långsidorna. Stallet är ljus och lättarbetat tack vare en väl tilltagen arbetsgången mitt i stallet. Långsidorna täcks ovanför foderbordet av vindväv som kan dras åt sidorna. Dragfritt i ligghöjd uppnås genom att gavlarna är täta samt att mittgången är byggd med täta brädor. Man bör ha täta väggar på minst tre sidor till en lägsta höjd av 1,2 m ovanför ströbädden för att djuren skall ligga dragfritt. Utfodring sker med fullfodervagn.

Ulla och Robert Sandström, Smedsta

Hos familjen Sandström har man löst problemet med att lamm hoppar upp på foderbordet men rep fäst med töjbara stroppar i var ända. Ätöppningen är också reglerbar i höjddel vilket är en fördel.

Bertil Asker, Björka gård

Ett före detta svinhus har byggts om till lammproduktion. Bertil har valt att själv bygga en enkel typ av foderbordsavskiljare. Genom att inte göra ätöppningen för hög tvingas tackorna att vrida lite på huvudet när de skall in och ut vilket minskar foderspillet. Lämpligt mått är 17-20 cm.

Brickebo och Tinnerö

En f.d. militärhall har inretts som fårhus. Foderbord inne i stallet med bandfoderfordelare tar relativt liten plats och ger en snabb utfodring som kan skötas automatiskt eller manuellt. Det är också lätt att styra olika fodergivor till olika grupper och att låsa ute djuren från foderbordet.

Text och foto: Karin Granström

Byggnader – Ekonomi

När man planerar sitt fårhus är det viktigt att man eftersträvar en så rationell skötsel som möjligt utan alltför stora investeringar. Arbetsmoment som utförs ofta eller dagligen bör tänkas igenom så att de blir så tidseffektiva som möjligt. Det gäller arbete med utfodring och daglig skötsel, vägning och arbete under lammningsperioden. En arbetsbesparing på 30 min. per dag innebär nästa 200 timmar på helår.

Byggnadskostnaden skiljer sig betydligt beroende på om man har fåren i ett befintligt stall eller om man bygger nytt. En befintlig byggnad kan ofta göras om till lammproduktion utan stora investeringar. Det kan dock vara svårare att få till en bra djur- och arbetsmiljö och arbetsåtgången kan bli högre i ett gammalt stall. För större besättningar är ofta nybyggnation det bästa alternativet. Nybyggnadskostnaden kan variera från 1 000 kr per tacka upp till 5 000 kr per tacka beroende på byggnadstyp, storlek och val av material. Länsstyrelsen kan bevilja investeringsbidrag på upp till 30 % vilket sänker nybyggnadskostnaden. Vid en avskrivningstid på 20 år och en ränta på 5 % blir årskostnaden ca 150 kr per tacka och år. Underhåll och försäkring av byggnaden tillkommer.

Karin Granström

